

VYUŽITIE STRATÉGIE UDRŽATEĽNÉHO SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉHO PODNIKANIA – OBJEKTÍVNEJ STRATÉGIE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA - V SLOVENSKOM PRIEMYSELNOM PODNIKU

Bc. Monika Babišová
Ing. Gabriela Hrdinová, PhD.
prof. Ing. Peter Sakál, CSc.
Ing. Lubomír Šmida
 UPIM MTF STU
 Paulínska 16, 917 24 Trnava
xbabisova@stuba.sk
gabriela.hrdinova@stuba.sk
peter.sakal@stuba.sk
lubomir.smida@stuba.sk

Abstract

The present article describes the use of the strategy for sustainable corporate social responsibility - an objective strategy for sustainable development in the Slovak industrial company. Specifically, the article discusses the issue of sustainable development, the importance of applying the principle of triple the income statement by applying the principles of corporate social responsibility in the company's activities and analysis of the three pillars of social responsibility in the chosen company. The main objective of this paper is selected through the company stressed that care must be taken not only to their well-being, but also consider the impact on society and nature and try to be an example to other businesses.

Key words: Sustainable development. Corporate Social Responsibility. Industrial company.

ÚVOD

V súčasnosti sa v ekonomickej sfére čoraz častejšie vyskytuje téma spoločensky zodpovedného podnikania. Myšlienka spoločenskej zodpovednosti nie je novoprijatá, avšak jej podoba sa postupom rokov menila tak, ako sa menil aj názor nato, či je možné túto ideu aplikovať v praxi. Do tejto problematiky sa angažujú vedci, podnikatelia a iné zainteresované strany z rôznych oblastí, pretože spoločenská zodpovednosť súvisí s ekonómiou, manažmentom, podnikateľskou sociológiou, politológiou, environmentalistikou a mnohými ďalšími odbormi. Existujú viaceré názory na spoločenskú zodpovednosť, pretože doposiaľ neexistuje ustálená alebo jednotne používaná definícia. Morsing a Schultz (2006) sú toho názoru, že snahu o jednotnú definíciu spoločensky zodpovedného podnikania možno charakterizovať ako pokus zasiahnuť pohyblivý terč, pretože pri každom pokuse o definíciu, stoja proti sebe dva opačné názory. Na jednej strane stoja predstavitelia liberalizmu a neoklasickej ekonómie, ktorí sú presvedčení o tom, že spoločnosti majú iba

jedinú povinnosť a to generovať zisk. Na strane druhej však prevláda názor, že každá spoločnosť má širšiu zodpovednosť ako len sledovanie čisto ekonomických cieľov. Zdôrazňuje, že je potreba dbať rovnako tiež na environmentálne a sociálne problémy (Hrdinová, G., 2013).

1 UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Nezáleží na tom, či žijeme v meste alebo na dedine, naše životy neodbytné závisia od spotreby prírodných zdrojov a služieb, ktoré nám naša Zem poskytuje za pomoci ekosystémov. Súčasne každý z nás zanecháva za sebou menšie alebo väčšie stopy na životnom prostredí resp. zdraví našej planéty. Je teda len na nás do akej miery si z neho odhrýzneme, (<http://ekostopa.sk/co-je-ekologicka-stopa>).

V tejto súvislosti je vhodné UR definovať citátom, ktorý vyslovil William Ruckelshaus: „Príroda nám poskytuje obed zdarma, ale len pokiaľ dokážeme kontrolovať svoj apetít“, (<http://udrzatelne.sk/citaty>).

UR môžeme tiež definovať ako rozvoj, ktorý dokáže uspokojovať potreby prítomnosti bez toho, aby obmedzoval nároky budúcej generácie uspokojovať ich potreby. Udržateľný rozvoj zahŕňa tri aspekty: sociálny aspekt, hospodársky aspekt a environmentálny aspekt, ktoré musia byť zohľadňované v rovnakej miere na politickej úrovni, (http://europa.eu/legislation_summaries/environment/sustainable_development/index_sk.htm).

1.1 Dodržiavanie trojitej výsledovky

Zatiaľ čo v neoklasickom rámci sa manažérsky úspech určuje príspevom manažéra k finančnému zisku firmy, v udržateľnom manažmente je manažérsky úspech založený na dosiahnutí zisku takým spôsobom, ktorý prispieva aj k dobru spoločnosti aj k životnému prostrediu, (Stead, J. G., – Stead, W. E., 2012).

Cieľom udržateľného manažmentu je obsiahnuť svoj záväzok voči všetkým trom rozmerom udržateľnosti (ekonomika, spoločnosť, príroda), tzn. pracovať na základe trojitej výsledovky. Spoločnosti, ktoré dodržiavajú princíp trojitej výsledovky sa usilujú o ekonomický úspech a zároveň podporujú spoločenský a ekologický kontext v ktorom žijú, (Stead, J. G., – Stead, W. E., 2012).

Trojitá zodpovednosť umožňuje manažérom sústrediť sa na svoje organizačné iniciatívy v tých bodoch, kde sa stretáva ekonomický úspech, spoločenská zodpovednosť a ekologické zdravie. Použitie princípu trojitej

výsledovky umožňuje spoločnostiam zmapovať svoju budúcnosť, ktorá je v súlade s tromi zásadami udržateľnosti, a zároveň jasnejšie definovať úlohy a zodpovednosti manažérov pri dosahovaní tejto budúcnosti, (Stead, J. G., – Stead, W. E., 2012).

2 SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉ PODNIKANIE

Spoločensky zodpovedné podnikanie je veľmi často spájané s podnikateľskou etikou a preto si myslíme, že je potrebné vymedziť rozdiel medzi týmito pojmami.

Podnikateľská etika požaduje od podnikateľa, aby sa správal podľa presne stanovených pravidiel etiky, pričom **spoločenská zodpovednosť** je prejavom toho, ako je možné svojimi aktivitami ovplyvňovať záujmy ostatných skupín vo svojom blízkom okolí, (http://www.cpf.sk/files/files/3_Slivkova%20Adela.pdf).

V súčasnej dobe najaktuálnejším dokumentom o SZP je norma ISO 26 000:2011, ktorá vstúpila do platnosti 1. augusta 2011. Táto norma definuje spoločenskú zodpovednosť ako „...zodpovednosť organizácie za vplyvy jej rozhodnutí a aktivít na spoločnosť a životné prostredie na základe transparentného a etického správania, ktoré prispieva k trvalo udržateľnému rozvoju vrátane zdravia a blahobytu spoločnosti, zohľadňuje očakávania zúčastnených subjektov, je v súlade s príslušnou legislatívou a medzinárodnými normami v oblasti správania a je integrované do celej organizácie a uplatňované v jej vzťahoch“, (STN ISO 26 000, 2011, str. 13).

Spoločensky zodpovedné podnikanie sa člení z rôznych hľadísk, pričom za najznámejšie považujeme členenie spoločenskej zodpovednosti podľa Carolla, ktorého model má 4 úrovne, na ktorých sa organizácia na ceste k etickému a zodpovednému správaniu nachádza (Sakál, P. a kolektív autorov, 2009):

1. **Ekonomická zodpovednosť** – spoločnosť má za cieľ maximalizovať zisk, bohatstvo a hodnoty. Možno ju označiť za základný prvok, na ktorom stoja všetky ostatné.
2. **Právna zodpovednosť** – zaraďuje sa sem dodržiavanie práva a nariadení vlády tzn. hrať v rámci pravidiel.
3. **Etická zodpovednosť** – cieľom spoločnosti je dodržiavanie štandardov voči stakeholderom. Patrí sem tiež záväzok správať sa eticky, vhodne, férovo a slušne.
4. **Filantropická zodpovednosť** - cieľom spoločnosti je byť dobrým občanom, zlepšovať kvalitu života a prispievať komunite.

Obr. 1 Carollova pyramída spoločenskej zodpovednosti (spracované podľa: Sakál, P. a kol. autorov, 2009)

Tento model na obr. 1 zobrazuje, že každý podnik by sa mal usilovať posunúť sa od ekonomickej a legislatívnej dimenzie, ktoré sú nevyhnutným základom efektívneho a legálneho fungovania každého podniku k rozvíjaniu etickej a filantropickej dimenzie, (Sakál, P. a kolektív autorov, 2009).

2.1 Zainteresované strany SZP

Pojem stakeholders označuje všetky osoby, inštitúcie alebo organizácie, ktoré istým spôsobom vplyvujú na chod spoločnosti, alebo sú chodom spoločnosti ovplyvňované. Zaraďujeme sem: zákazníkov, zamestnancov, verejnosť, dodávateľov, orgány štátnej správy a samosprávy, odbory, reklamné agentúry, finančný trh, banky, médiá, akcionárov, vlastníkov, lokálne ale aj ďalšie komunity a mimovládne organizácie, obr. 6. Bez pravidelného dialógu so stakeholdermi by spoločnosť pôsobila izolovane, pretože každý z nich ovplyvňuje podnikanie organizácie. Prostredníctvom stakeholderov spoločnosť dostáva podnety a informácie, ktoré sú pre tvorbu jej stratégie životne dôležité. Takýto dialóg prináša aj ďalšie pozitívne javy, ako napríklad inšpiráciu či motiváciu k zavádzaniu SZP praktík aj ďalšími subjektmi najmä dodávateľmi a odberateľmi, (<http://www.ekologika.sk/spolocenska-zodpovednost-firmy.html>).

Obr. 2 Zainteresované strany spoločensky zodpovedného podnikania (vlastné spracovanie)

2.2 Výhody a kritika zavedenia spoločensky zodpovedného podnikania

SZP prináša so sebou veľmi veľa výhod, ktoré môžu byť ekonomického alebo morálneho charakteru.

Medzi ekonomické prínosy patrí napríklad (Paholková, B., 2012, <http://www.csr.eu.sk/Content/Dokumenty/05baaa4e-c076-43d4-8340-645406e28899.pdf>):

- lepší prístup ku kapitálu cez spoločensky zodpovedné investovanie,
- znižovanie nákladov v súvislosti s dobrou ekologickou praxou,
- zvyšovanie produktivity zamestnancov prostredníctvom zvyšovania ich spokojnosti a kvalifikácie,
- zvýšenie obratu.

Medzi morálne prínosy zaradíme napríklad (Paholková, B., 2012, <http://www.csr.eu.sk/Content/Dokumenty/05baaa4e-c076-43d4-8340-645406e28899.pdf>):

- zvyšovanie hodnoty značky,
- zlepšenie firemnej reputácie,
- zachovanie prírodných zdrojov,
- skvalitňovanie ľudského kapitálu,
- tvorbu zázemia pre dlhodobé pôsobenie spoločnosti,
- zlepšenie imidžu spoločnosti,
- zvyšuje príťažlivosť pre investorov.

Pre niektoré spoločnosti však zavedenie SZP predstavuje problém v podobe zvyšovania nákladov. Aktivity SZP sú vnímané len ako nejaké percento zo zisku, ktoré je potrebné odvieť na verejnoprospešné aktivity. Jednoducho povedané, mnohé spoločnosti vnímajú SZP ako bontón, ktorý by bolo dobré dodržiavať, (Paholková, B., 2012, <http://www.csr.eu.sk/Content/Dokumenty/05baaa4e-c076-43d4-8340-645406e28899.pdf>).

Sme si vedomí toho, že koncept SZP sa nedá prijať bez výhrad. Mnohé spoločnosti majú strach prijať niečo nové. Aby pre spoločnosť bola zodpovednosť výhodná, je potrebné, aby túto zodpovednosť bola schopná verejnosť oceniť a odmeniť takýto podnik zvýšeným záujmom práve o jeho výrobky alebo služby. Je tiež nutné, aby spoločenskú zodpovednosť ocenili tiež stakeholderi a reflektovali to vo svojom správaní sa k danému podniku. V spoločnosti by mal prevládať názor, že byť zodpovedným je určitá hodnota. Veď dodržiavanie zásad SZP nemá znižovať ekonomickú úspešnosť, ako si mnohé firmy myslia, ale práve naopak má byť konkurenčnou výhodou.

2.3 Analýza dokumentov týkajúcich sa udržateľného spoločensky zodpovedného podnikania

USZP označuje dobrovoľné úsilie spoločností, ktoré presahuje bežný rámec

dodržiavania právnych predpisov. Jedná sa o dosahovanie sociálnych, environmentálnych a ekonomických cieľov v rámci každodenných činností spoločnosti. USZP sa týka celého radu oblastí,

(<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&langId=sk>):

- stratégia Európa 2020 (predovšetkým nové zručnosti a nové pracovné miesta, mládež, miestny rozvoj),
- podnikanie a ľudské práva,
- podávanie správ o USZP,
- sociálne zodpovedné verejné obstarávanie.

2.3.1 Stratégia Európa 2020

Okolité svet sa veľmi rýchlo mení a dlhodobé výzvy, ako sú globalizácia, tlak na zdroje a starnutie obyvateľstva sa stávajú čoraz naliehavšími a práve preto je potrebné bezodkladne začať konať. Európa môže uspieť len vtedy, ak bude konať ako únia. K tomu je potrebná stratégia, ktorá nám pomôže vytvoriť z EÚ inteligentné, udržateľné a inkluzívne hospodárstvo zabezpečujúce vysokú mieru zamestnanosti, produktivity a sociálnej súdržnosti. Takouto stratégiou je stratégia Európa 2020, ktorá je považovaná za víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva 21. storočia. Základom tejto stratégie sú tieto tri priority (http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_sk.htm):

- **Inteligentný rast:** tvorba hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii.
- **Udržateľný rast:** podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré využíva zdroje čo najefektívnejšie.
- **Inkluzívny rast:** podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú celistvosť.

EÚ musí stanoviť, aký pokrok chce dosiahnuť do roku 2020. Komisia navrhuje (http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_sk.htm):

- zvýšiť mieru zamestnanosti vo veku od 20-64 rokov na 75%,
- úroveň investícií do výskumu a vývoja by mala dosiahnuť 3% HDP EÚ,
- dosiahnuť ciele 20/20/20 v oblasti klímy/energie,
- podiel ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku, by sa mal znížiť pod 10% a min. 40% mladých ľudí by malo mať vysokoškolské vzdelanie.

Tieto ciele sa navzájom dopĺňajú a splnenie každého čiastkového cieľa slúži na dosiahnutie celkového úspechu. Návrhom komisie je, aby členské štáty pretransformovali ciele EÚ na vnútroštátne ciele a postupy, a aby

každý z členských štátov prispôsobil stratégiu Európa 2020 svojim podmienkam, aby bolo možné dosiahnuť troch priorit – zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, (http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_sk.htm).

Zodpovednosť za túto stratégiu nesie Európska rada. Komisia má na starosti monitoring pokrokov pri dosahovaní cieľov, zabezpečenie potrebných návrhov na riadenie opatrení a dosahovanie výsledkov v rámci hlavných iniciatív EÚ. Tento spoločný prístup by sa mal vzťahovať tiež na výbory EÚ, národné parlamenty, vnútroštátne, miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, zainteresované strany a občiansku spoločnosť, aby každý určitým spôsobom dopomohol k dosiahnutiu spoločne stanovenej vízie,

(http://ec.europa.eu/europe2020/document/s/related-document-type/index_sk.htm).

2.3.2 Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP

Európska únia je presvedčená, že propagácia SZP je odrazom potreby chrániť spoločenské hodnoty a zvýšiť pocit solidarity a kohézie v Európe. Práve táto príručka má napomôcť uviesť túto víziu do praxe. Spracovanie tejto príručky vyplynulo z projektu „Zlepšenie transparentnosti a dôveryhodnosti postupov SZP vytvorením systémov na posudzovanie a monitorovanie uplatňovania SZP v nových členských štátoch EÚ,“ ktorého cieľom bolo vylepšiť transparentnosť a dôveryhodnosť postupov SZP a položiť základ pre systémy na meranie a monitorovanie SZP na úrovni štátu vo vybraných členských štátoch EÚ, (Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010).

Primárnym cieľom tejto príručky je pomôcť spoločnostiam pri plánovaní prehodnotenia postupov a reportovania SZP. Obsahom príručky je nástroj na sebahodnotenie výsledkov SZP určený predovšetkým na meranie výkonnosti jednotlivých spoločností. Tiež môže byť prostriedkom, ktorý im pomôže porovnať výkonnosť za určité obdobie s ďalšími podobnými spoločnosťami, (Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010).

Túto príručku možno považovať za sebahodnotiaci nástroj, ktorý umožní spoločnostiam vytvoriť si pomocou dotazníka na sebahodnotenie obraz o tom, v ktorom štádiu SZP sa nachádza, (Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010).

Ako sme už vyššie spomenuli, hlavnou súčasťou nástroja na sebahodnotenie je dotazník, ktorý obsahuje 25 otázok. Tieto otázky sú rozdelené do piatich hlavných kategórií (Príručka na

sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010, str. 9):

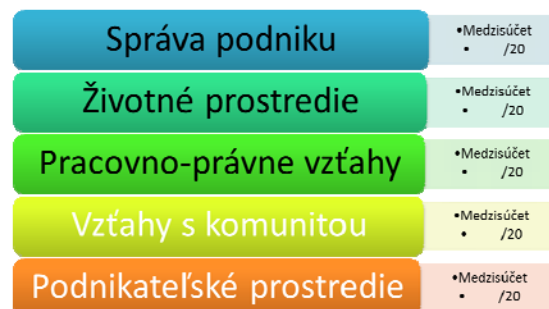
- správa podniku,
- životné prostredie,
- pracovnoprávne vzťahy,
- vzťahy s komunitou,
- podnikateľské prostredie.

Každý ukazovateľ obsahujúci definíciu a hodnotenie, ktoré je doplnené dodatočnými vysvetleniami týkajúcimi sa kritérií, dokumentácie, metodiky, relevantnosti a praktických rád pre používateľov je transformovaný do otázky, (Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010).

Nástroj na sebahodnotenie má nasledujúcu štruktúru (Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010, str. 9):

- Otázka zameraná na ukazovateľa a hodnotenie.
- Definícia ukazovateľa.
- Relevantnosť – praktická hodnota a význam ukazovateľa.
- Kritériá – na základe ktorých treba rozhodnúť o hodnotení (pridelení bodov)
- Dokumentácia – kde sa dajú nájsť informácie.
- Metodika alebo navrhované kroky na zlepšenie uplatňovania SZP pre určitý ukazovateľ.
- Praktické rady – užívateľská príručka vypracovaná na základe skúseností, ktoré sme získali pri testovaní nástroja.

Maximálne sa dá získať 100 bodov. Pre hodnotenie TUR sú dôležité všetky kategórie rovnako a práve preto príručka odporúča rozdelenie bodov, obr. 3.

Obr. 3 Odporúčané rozdelenie bodov pre hodnotenie TUR (spracované podľa: Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010)

Uvedené kategórie tohto nástroja obsahujú informácie o **dobrej praxi** a slúžia ako ukážky dobrého uplatňovania SZP. Dôležité však je, že dobrú prax uvedenú v jednej kategórii rozhodne nemožno považovať za informáciu o celkovom dokonalom uplatňovaní spoločensky zodpovedného

podnikania, (Príručka na sebahodnotenie spoločností pri uplatňovaní SZP, 2010).

Spomínaný nástroj slúži nato, aby spoločnosť zistila, čo funguje dobre a v ktorých oblastiach spĺňa alebo nespĺňa spoločenskú zodpovednosť. Tiež možno rozpoznať faktory v spoločnosti alebo mimo nej, ktoré pri plnení cieľov napomáhajú alebo naopak sťažujú ich. Prostredníctvom zistených výsledkov sa budú možno ľahšie určovať priority SZP a nové ciele na nasledujúce obdobie.

2.3.3 ISO 26000

ISO 26 000 je medzinárodná norma, ktorá poskytuje usmernenie vo vzťahu k základným princípom spoločenskej zodpovednosti, uznaniu spoločenskej zodpovednosti a zapojeniu zainteresovaných subjektov, kľúčovým oblastiam a témam spoločenskej zodpovednosti. Táto norma má byť pomôckou pre všetky typy organizácií, (ISO 26 000, 2011).

ISO 26 000 poskytuje usmernenie pre všetky typy organizácií v oblasti (ISO 26 000, 2011, str. 11):

- stratégií, pojmov a definícií, ktoré sa týkajú spoločenskej zodpovednosti,
- súvislostí, trendov a charakteristík spoločenskej zodpovednosti,
- princípov a postupov týkajúcich sa spoločenskej zodpovednosti,
- kľúčových tém a otázok týkajúcich sa spoločenskej zodpovednosti,
- integrácie, implementácie a presadzovania SZP prostredníctvom danej organizácie a prostredníctvom jej stratégií a postupov v rámci jej sféry vplyvu,
- identifikácie a zapojenia zainteresovaných subjektov,
- záväzkov v oblasti komunikácie a realizácie a iných informácií týkajúcich sa spoločenskej zodpovednosti.

ISO 26 000 má pomôcť organizáciám v snahe prispieť k TUR. Jej snahou je povzbudiť ich v snahe ísť za hranice súladu s právnymi normami a uvedomiť si, že súlad so zákonom je základnou povinnosťou každej organizácie a nevyhnutnou súčasťou spoločenskej zodpovednosti. Pri uplatňovaní tejto normy sa odporúča, aby organizácia zohľadnila spoločenskú, environmentálnu, právnu, kultúrnu, politickú a organizačnú rozmanitosť, (ISO 26 000, 2011).

Spomínaná norma nie je normou v oblasti systému manažérstva. Nie je určená ani vhodná na účely certifikácie ani ako právny alebo zmluvný dokument, (ISO 26 000, 2011).

Medzinárodná norma ISO 26 000 obsahuje 7 kapitol (ISO 26 000, 2011):

- riadenie a správa organizácie,
- ľudské práva,
- praktiky z oblasti pracovných vzťahov,
- životné prostredie,
- podnikateľská etika,
- spotrebiteľské otázky,
- komunikačná angažovanosť a osveta.

SZP predstavuje podnikanie, ktorého základ tvoria tri piliere a to: ekonomický, environmentálny a sociálny pilier. Norma ISO 26 000 hovorí o tom, ako majú podniky dbať na environmentálnu a sociálnu sféru, ako je pre celú populáciu dôležité dbať na prírodu a prírodné zdroje, ako aj na samotných ľudí. Avšak táto norma sa ani v jednej časti nezaobera udržateľným ziskom. Z toho vyplýva, že ISO 26 000 v tejto oblasti zlyháva, pretože spotrebiteľ i investor nie je schopný rozlíšiť spoločnosti, ktoré sa skutočne správajú zodpovedne. V tejto súvislosti sa vynárajú otázky „Prečo norma, ktorej predmetom je spoločenská zodpovednosť sa nezaobera tak závažnou otázkou, ako je nadmerné obohacovanie sa nadnárodných korporácií na úkor chudobnejších spoločenských vrstiev?“.

2.3.4 Správa o sociálnej spravodlivosti podnikov: zodpovedné a transparentné správanie podnikov a udržateľný rast

Správu o sociálnej zodpovednosti podnikov: zodpovedné a transparentné správanie podnikov a udržateľný rast vypracoval Európsky parlament ku dňu 28.1. 2013 -

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0017+0+DOC+XML+V0//SK>.

Spomínaná Správa obsahuje niekoľko častí. Uvádzame tri časti, ktoré boli podrobne rozpracované v (Babišová, M., 2014):

- 1) **Cesta k modernému chápaniu SZP**, (obsahuje niekoľko odporúčacích krokov, prostredníctvom ktorých by sa chápanie SZP posunulo na modernejšiu úroveň chápania SZP a tiež obsahuje kroky, ktoré by mali byť úzko späté so SZP).
- 2) **Posilnenie vzťahu medzi SZP, občanmi, konkurencieschopnosťou a inováciou**, (obsahuje odporúčacie kroky, prostredníctvom ktorých by sa zlepšil a posilnil vzťah medzi SZP, občanmi, konkurencieschopnosťou a inováciou).
- 3) **SZP a MSP: od teórie k praxi**, (táto časť správy obsahuje opatrenia ktoré by mali byť plnené v súvislosti so spoločensky zodpovedným podnikaním v malých a stredných podnikoch.

Cesta k modernému chápaniu spoločensky zodpovedného podnikania (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0017+0+DOC+XML+V0//SK>):

- Súčasná celosvetová kríza je dôsledkom základných omylov v oblasti transparentnosti, spoľahlivosti, zodpovednosti a krátkodobého zmýšľania. Úlohou EÚ je zaručiť, aby sa zo spomínaných omylov všetci poučili.
- Podniky môžu prispievať k rozvoju sociálneho trhového hospodárstva a k dosahovaniu cieľov stratégie Európa 2020 tým, že budú zaručovať zamestnanosť a uľahčovať obnovu hospodárstva.
- Je žiaduce začleniť diskusiu o sociálnej zodpovednosti podnikov do širšieho kontextu, v ktorom sa síce zachová primárne dobrovoľná orientácia SZP, no v prípade potreby umožní dialóg o regulačných opatreniach.
- Pristúpiť k novej definícii, ktorú navrhuje Komisia a ktorá odstraňuje rozpor medzi dobrovoľnými a povinnými prístupmi.
- Pri hodnotení sociálnej zodpovednosti podniku sa musí zohľadniť správanie podnikov, ktoré sú súčasťou jeho dodávateľského reťazca, a jeho prípadných subdodávateľských podnikov.

Posilnenie vzťahu medzi SZP, občanmi, konkurencieschopnosťou a inováciou

(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0017+0+DOC+XML+V0//SK>):

- Podporovať inovatívne riešenia.
- Povzbudzovať iniciatívy, ktoré podnikla Komisia na podporu povedomia o sociálnej zodpovednosti podnikov.
- Podpora návrhu Komisie vykonávať pravidelné prieskumy zamerané na hodnotenie dôvery postojov občanov voči podnikom, pokiaľ ide o sociálnu zodpovednosť podnikov.
- Vypracovanie opatrenia na boj proti zavádzajúcim a nepravdivým informáciám týkajúcich sa záväzkov voči sociálnej zodpovednosti a súvisiacim so životným prostredím a sociálnym dosahovaním výrobkov a služieb.
- Uznávať, že je dôležité, aby podniky širili informácie o udržateľnosti.
- Zdôrazňovať, že prísne dodržiavanie ľudských práv, zásad náležitej starostlivosti a transparentnosti je nevyhnutné na zabezpečenie SZP.
- Zdôrazňovať, že zodpovednosť podnikov sa nesmie zredukovať na marketingový nástroj, ale že je jedinou cestou k jej plnohodnotnému rozvoju podniku.
- Je potrebné, aby podniky, ktoré sa angažujú v oblasti SZP, mohli investori a spotrebiteľia ľahko identifikovať.

- Brať do úvahy, že sociálne zodpovedné investovanie, ktoré je súčasťou procesu uplatňovania SZP pri investičných rozhodnutiach, je kombináciou finančných a hospodárskych cieľov investorov so sociálnymi, environmentálnymi, etickými a kultúrnymi aspektmi a aspektmi v oblasti vzdelávania.
- Vytvoriť tzv. spoločenstvo, ktoré by sa zaoberalo postupmi v súvislosti so SZP.

SZP a MSP: od teórie k praxi

(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0017+0+DOC+XML+V0//SK>):

- Poukazovať na osobitný charakter MSP.
- Poukazovať na dôležitosť zapájania MSP do SZP a uznávania ich výsledkov v tejto oblasti.
- Žiadať Komisiu, aby určila stratégie a opatrenia na podporu výmeny osvedčených postupov v oblasti SZP medzi malými a strednými podnikmi.
- Požadovať, aby sa vypracovali príručky a manuály o SZP určené malým a stredným podnikom.
- Podpora myšlienky sponzorstva u zamestnávateľov.

Z nášho pohľadu je veľmi obdivuhodné a pozoruhodné, že problematika USZP sa rieši na úrovni Európskeho parlamentu.

So všetkými vyššie uvedenými odporúčaniami sa plne stotožňujeme a budeme radi, ak budú čo najskôr aplikované do praxe. Myslíme si, že zavedením spomínaných odporúčaní sa zvýši tiež povedomie spoločenskej zodpovednosti a spoločnosti sa budú snažiť o udržateľný rast.

3 GLOBAL REPORTING INITIATIVE

Global Reporting Initiative je medzinárodná inštitúcia so sídlom v Amsterdame, ktorá bola založená v roku 2000. GRI – globálna iniciatíva na podávanie správ je považovaná za jeden z najpoužívanejších štandardov v oblasti reportingu. Cieľom tejto inštitúcie je naučiť organizácie vytvárať správy o ekonomických, environmentálnych a sociálnych otázkach. Práve pre tieto účely bola v októbri 2006 vydaná smernica G3, (http://www.csr-online.cz/wp-content/uploads/2012/11/DP_Petra_Krohova_KOR_P.pdf).

Smernica je rozdelená na 3 časti: A, B, a C. V časti A je priblížený cieľ smernice, popis správy a trvalej udržateľnosti, vzťah k dialógu so stakeholdermi a návod pre využívanie smernice. Táto časť obsahuje tiež návod k štruktúre reportu a vzťah k ďalším nástrojom trvalo udržateľného riadenia spoločnosti, (<http://www.csr-online.cz/wp->

[content/uploads/2012/11/DP_Petra_Krohova_KORP.pdf](http://www.csronline.cz/wpcontent/uploads/2012/11/DP_Petra_Krohova_KORP.pdf)).

Časť B tvoria pravidlá pre podávanie správ medzi ktoré patrí overiteľnosť, transparentnosť, závažnosť, neutralita, zrozumiteľnosť, včasnosť a kompletnosť, (http://www.csronline.cz/wpcontent/uploads/2012/11/DP_Petra_Krohova_KORP.pdf).

To, ako má samotná správa vyzerat' je popísané v časti C. Spoločnosť musí predstaviť víziu a stratégiu spoločnosti vo vzťahu k UR, a taktiež popísať jednanie podniku vzťahujúce sa k jednotlivým skupinám indikátorov (sociálna skupina – 24 indikátorov, environmentálna skupina – 16 a ekonomická skupina – 10 indikátorov), (http://www.csr-online.cz/wp-content/uploads/2012/11/DP_Petra_Krohova_KORP.pdf).

Zostavenie správy podľa smernice G3 sa môže podnikom zo začiatku zdať dosť náročné, ale môže im to priniesť niekoľko výhod. Medzi výhody patrí: komplexný pohľad na organizáciu ako na celok, možnosť inovácií, motivácia manažérov nielen na ekonomické ukazovatele, zvýšenie efektivity, zlepšenie vzťahu so zainteresovanými stranami a prístup investorov k informáciám, (http://www.csronline.cz/wpcontent/uploads/2012/11/DP_Petra_Krohova_KORP.pdf).

4 METÓDA KORP

Združenie Korektného podnikania v spolupráci so Združením pre oceňovanie kvality vytvorilo národnú metodiku pre hodnotenie spoločenskej zodpovednosti. Metóda KORP podporuje metodické prístupy k budovaniu spoločenskej zodpovednosti a tvorí rámec pre jednotný spôsob posudzovania správ o SZP. Metóda sa opiera o sústavu ukazovateľov GRI, model excelentnosti EFQM – metodiku sebahodnotenia a o metodiku sebahodnotenia modelu CAF 2006, (<http://vzdelavani.empress.cz/lekce/29/cast/140>).

V metóde KORP je implementované to najlepšie z uvedených modelov. Taktiež rieši určité nedostatky konceptu GRI, medzi ktoré možno zaradiť skutočnosť, že ukazovatele GRI sú orientované predovšetkým na výsledky a že model GRI procesy v spoločnosti len monitoruje a nenavrhuje žiadne riešenia ani nevytvára priestor pre zlepšovanie. Rizikom je aj to, že reportované výsledky môžu byť jednorazové, bez bližšej väzby na momentálne prebiehajúce procesy v spoločnosti, (<http://vzdelavani.empress.cz/lekce/29/cast/140>).

KORP ponúka možnosť vykonávať hodnotenie interne a externe. Interné hodnotenie sa realizuje na základe znalostí jednotlivých členov tímu a platných firemných

dokumentov. Výsledkom je správa o spoločenskej zodpovednosti, ktorá je podkladom pre externé hodnotenie a tiež je podkladom, ktorým by mala spoločnosť prezentovať svoju zodpovednosť zainteresovaným stranám.

Externé hodnotenie má dve fázy, (<http://vzdelavani.empress.cz/lekce/29/cast/140>):

1. Hodnotenie správy o SZP externým hodnotiteľom.
2. Hodnotenie na mieste u žiadateľa externým hodnotiteľom.

Metóda KORP umožňuje dva spôsoby bodovania, pričom oba vychádzajú z Demingovho cyklu PDCA,

(<http://vzdelavani.empress.cz/lekce/29/cast/140>):

- 1) **Klasické bodové hodnotenie** – je určené predovšetkým pre malé organizácie a pre tých, ktorí nemajú s konceptom SZP žiadne skúsenosti a ich cieľom je zoznámiť sa so zásadami SZP a získať určité predstavy o stave implementácie SZP v spoločnosti. Dosiagnuté body slúžia ako základ pre budúce externé hodnotenie treťou stranou a ako podklad pre zlepšovanie.
- 2) **Bodové hodnotenie s jemným rozlíšením** – ide o metódu súbežného hodnotenia, ktorá lepšie postihuje realitu, napr. tam, kde rada organizácií realizuje určitú formu SZP (fáza Do), ale bez dostatočného plánovania (fáza Plan). Tento postup hodnotenia poskytuje viac údajov v oblastiach, v ktorých je potreba zlepšiť sa. V paneli predpokladov kladie dôraz na cyklus PDCA, v paneli výsledkov sú sledované ako trendy, tak aj ciele a ich naplnenie.

5 IMPLEMENTÁCIA MODELU KONCEPTU USZP DO PRAXE

Je žiaduce, aby spoločnosti, ktoré konajú zodpovedne voči našej planéte Zem a riadia sa princípmi UR, začlenili do svojich podnikových politík, procesov a stratégie koncept UR, (Hrdinová, G., 2013).

Implementácia USZP je systematický, externe overiteľný proces, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje, aby podniky dodržiavali svoje ekonomické, etické, environmentálne, sociálne a komunitné záväzky. Pri zavádzaní USZP môžu spoločnosti využiť postup, navrhnutý Gabrielou Hrdinovou (Hrdinová, G., 2013) a systém noriem, ktoré majú vzťah k spoločensky zodpovednému podnikaniu: ISO 26 000 – Spoločenská zodpovednosť podniku, SA 8 000 – Sociálna zodpovednosť, 14 001 – Systém environmentálneho manažmentu, EMAS – Systém environmentálneho riadenia a auditu, OHSAS 18 001 – Systém manažmentu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zamestnancov, (http://www.fek.zcu.cz/tvp/doc/akt/24_TVP_2011-2_Vicianova.pdf).

Okrem už spomenutého konceptu Gabriely Hrdinovej doposiaľ neexistuje všeobecne platný model tvorby a implementácie konceptu USZP v praxi. Vo všeobecnosti však môžeme identifikovať 10 krokov implementácie princípov USZP v spoločnosti, obr. 4.

Obr. 4 Kroky implementácie princípov USZP v spoločnosti (vlastné spracovanie podľa http://www.fek.zcu.cz/tvp/doc/akt/24_TVP_2011-2_Vicianova.pdf)

Vykonávanie podnikateľskej činnosti v súlade s princípmi udržateľného rozvoja znamená, že konečným cieľom o ktorý sa podnik usiluje je práve udržateľnosť.

6 SPRÁVY O ZODPOVEDNOM PODNIKANÍ BUDÚ FIRMY VYDÁVAŤ POVINNE

Podľa portálu Nadácie Pontis

<http://www.blf.sk/clanok/spravy-o-zodpovednom-podnikani-budu-firmy-vydavat-povinne/950> európski politici schválili 15. apríla 2014 pravidlá, ktoré pre tisíce firiem zavádzajú povinnosť zverejňovať informácie o ich spoločenskej zodpovednosti. Podľa tejto správy: „Nové pravidlá sa týkajú predovšetkým verejne obchodovaných firiem s viac ako 500 zamestnancami, čo v EÚ predstavuje približne 6 000 firiem. Tie budú musieť vo svojich výročných správach poskytovať informácie o sociálnych a environmentálnych aspektoch svojho biznisu, o ľudských právach, protikorupčných opatreniach, ako aj vekovej a rodovej diverzite. Návrh smernice sa pôvodne týkal 17 000 spoločností. Po sťažnostiach firiem ho europoslanci zmiernili. Firma nemusí do správy zahrnúť tie informácie, ktoré považuje za nerelevantné. Musí však ozrejmiť, prečo tak urobila. Okrem toho sa správa bude môcť predkladať za celú skupinu a nie samostatne za jednotlivé podniky. Spoločnosti budú môcť využívať medzinárodné, európske alebo národné normy reportovania, podľa toho, ktoré považujú za najvhodnejšie (napríklad GRI, UN

Global Compact, ISO 26000, alebo nemecký Sustainability Code). Nová smernica a tlak na transparentnosť povedú aj k väčšej kontrole celého dodávateľského reťazca. Nepriamo sa tak nové pravidlá dotknú aj malých firiem, od ktorých veľké spoločnosti a korporácie požadujú splňovanie základných princípov zodpovednosti v podnikaní. Nové pravidlá musí ešte schváliť Rada ministrov EÚ. Členské štáty budú mať vzápätí dva roky na zapracovanie smernice do národnej legislatívy.“

Európsky parlament takto opakovane, niekedy kontraproduktívne s realitou, zavádza systémové regulačné opatrenia k udržateľnému správaniu sa podnikov. O opodstatnenosti takýchto regulačných opatrení svedčí aj ostatná informácia z automobilového priemyslu, uverejnená na portály Ecoproduct 20.5.2014

<http://www.ecoproduct.sk/novinky-a-spravy/zaujímavosti/satelite-objavuju-miliony-novych-aut-ktore-sa-nikdy-nepredaju.html> pod názvom „Satelity objavujú milióny nových aut, ktoré sa nikdy nepredajú“... Po preštudovaní tohto článku si o udržateľnosti takejto výroby automobilov na planéte Zem urobí záver každý čitateľ!!!

ZÁVER

Naším úmyslom v tomto príspevku bolo zdôrazniť, že spoločenská zodpovednosť by mala byť súčasťou stratégie udržateľného rozvoja každého podniku, pretože zodpovednosť je v momentálnej situácii nevyhnutná. Chceli sme poukázať nato, že spoločnosti síce možno s nižším dosahujúcim ziskom, ale zato konajúc spoločensky zodpovedne, sú oveľa bohatšie ako tie, ktoré sa zaujímajú len o dosahovanie čo najvyššieho zisku, pretože spoločensky zodpovedné spoločnosti berú do úvahy ekonomický pilier rovnako ako aj sociálnu sféru, environmentálny dopad na prírodu, etické správanie a morálku. Dovolíme si tvrdiť, že takto podnikajúce spoločnosti možno označiť za strategicky vyspelé, pretože svojou činnosťou nás neohrozujú, práve naopak, sú pre nás prospešné a zároveň svojou zodpovednosťou zabezpečujú lepšiu budúcnosť pre seba, pre nás i pre budúce generácie.

V príspevku sme sa snažili rozobrať základné aspekty spoločenskej zodpovednosti. Svoju pozornosť sme upriamili predovšetkým na dôležitosť aplikovania trojitej výsledky, potrebu zodpovednej spolupráce so zainteresovanými stranami a na dokumenty súvisiace s konceptom USZP.

Cieľom tohto príspevku bolo tiež inšpirovať všetky spoločnosti, aby do svojej rozvojovej stratégie implementovali koncept udržateľnej spoločenskej zodpovednosti, pretože prijatie tohto konceptu prináša samé dlhodobé

výhody. Prijatie udržateľnej spoločenskej zodpovednosti ako objektívnej stratégie ocenia určite všetky zainteresované strany, zlepšia si svoje meno i imidž a spoločnosť sa stane pre ostatné spoločnosti väčším konkurentom, pretože každý zamestnanec, dodávateľ, odberateľ a obchodný partner bude chcieť radšej spolupracovať so zodpovednou spoločnosťou ako s tou, ktorá sa zodpovednosťou vôbec nezaobrá, resp. sa zodpovedne iba tvári, (Šmida, L., 2014) ...

LITERATÚRA

BABIŠOVÁ, M., 2014. *Návrh využitia stratégie udržateľného spoločensky zodpovedného podnikania – objektívnej stratégie udržateľného rozvoja v spoločnosti ŽOS Trnava, a.s.* [Diplomová práca] - Slovenská technická univerzita v Bratislave. Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave; Ústav priemyselného inžinierstva, manažmentu a kvality.- Školiteľ: prof. Ing. Peter Sakál, CSc.- Trnava: MTF STU, 2014. 95 s.

EKOLOGICKÁ STOPA, 2010. [online]. [cit. 2013-10-11]. Dostupné na internete: <http://ekostopa.sk/co-je-ekologicka-stopa>

EURÓPA 2020, 2010. [online]. [cit. 2013-11-04]. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_sk.htm

HRDINOVÁ, G., 2013. *Koncept HCS modelu 3E vs. Koncept Corporate Social Responsibility (CSR)*. [Dizertačná práca] - Slovenská technická univerzita v Bratislave. Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave; Ústav priemyselného inžinierstva, manažmentu a kvality. - Školiteľ: Prof. Ing. Peter Sakál, CSc. - Trnava: MTF STU, 2013. 228 s.

Metóda KORP, 2014. [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné na internete: <http://vzdelavani.empress.cz/lekce/29/cast/140>

PAHOLKOVÁ, B., 2012. *Spoločenská zodpovednosť vo firme Baťa*. [Diplomová práca]- Ekonomická Univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra marketingu.-Vedúci záverečnej práce: Ing. Katarína Chomová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2012, 93s. <http://www.csr.eu.sk/Content/Dokumenty/05baaa4e-c076-43d4-8340-645406e28899.pdf>

PRÍRUČKA NA SEBAHODNOTENIE SPOLOČNOSTÍ PRI UPLATŇOVANÍ SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉHO PODNIKANIA, 2010. Zvýšenie transparentnosti a dôveryhodnosti zodpovedného podnikania stanovením systémov na jeho monitorovanie v nových členských štátoch EÚ, UNDP.

SAKÁL, P. a kol., 2009. *Logistika výkonného podniku*. Trnava : SP Synergia. 633 s. ISBN 978-80-254-5754-2.

SLIVKOVÁ, A., 2008. *Spoločensky zodpovedné podnikanie a jeho význam pre podniky*. [ŠVOČ]- Ekonomická Univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom

v Košiciach; Katedra ekonómie.- Vedúci práce ŠVOČ: Ing. Zuzana Lejková, PhD. – Košice: PHF EU, 2008, 45s.

http://www.cpf.sk/files/files/3_Slivkova%20Adela.pdf

SPRÁVA O SOCIÁLNEJ ZODPOVEDNOSTI PODNIKOV: zodpovedné a transparentné správanie podnikov a udržateľný rast, 2012. [online]. [cit. 2013-11-04]. Dostupné na internete: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0017+0+DOC+XML+V0//SK>

Správy o zodpovednom podnikaní budú firmy vydávať povinne. Dostupné na internete: <http://www.blf.sk/clanok/spravy-o-zodpovednom-podnikani-budu-firmy-vydavat-povinne/950>

STEAD, J. G.- STEAD, W.E., 2012. *Manažment pre malú planétu*. Bratislava: Eastone Books. 243 s. ISBN: 978-80-8109-216-9.

STN ISO 26 000, *Usmernenie k spoločenskej zodpovednosti*, 2011. Slovenský ústav technickej normalizácie.

ŠMIDA, L., 2014. *Návrh systému (modelu) tvorby udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním*. [Pisomná práca k dizertačnej skúške - Dizertačný projekt] - Slovenská technická univerzita v Bratislave. Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave; Ústav priemyselného inžinierstva a manažmentu. - Školiteľ: prof. Ing. Peter Sakál, CSc. - Trnava: MTF STU, 2014. 131 s.

UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ. [online]. [cit. 2013-10-11]. Dostupné na internete: <http://udrzatelne.sk/citaty>

UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ. [online]. [cit. 2013-10-11]. Dostupné na internete: http://europa.eu/legislation_summaries/environment/sustainable_development/index_sk.htm

VICIANOVÁ, J., 2011. *Ekonomická dimenzia spoločensky zodpovedného podnikania v chemickom priemysle*. [online]. [cit. 2013-11-15]. Dostupné na internete: http://www.fek.zcu.cz/tvp/doc/akt/24_TVP_2011-2_Vicianova.pdf

Článok je súčasťou projektu KEGA č. 037STU-4/2012 „Implementácia predmetu „Udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie“ v rámci študijného programu Priemyselné manažérstvo na druhom stupni štúdia na MTF STU Trnava.“

Článok je zároveň súčasťou podaného grantu VEGA č.1/0510/15 „Udržateľný strategický manažment vs. udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie vs. integrovaný manažérsky systém strategických podnikateľských jednotiek.“